
Glædelig Jul

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Glædelig Jul

4

Glædelig Jul

Glædelig Jul

Glædelig Jul

Jp. 25/12 1935[1]

Af Sognepræst Kaj Munk.

DET VAR IKKE Teologerne, der fandt den, men Digterne, der fik den givet, Sandheden om de højeste Ting. Farisæerne ved Universitetet i Jerusalem, for dem var det en Nat som alle andre, men den lille Menighed paa Marken oplevede den himmelske Sang. Det var ikke Granskerne af de hellige Skrifter, der kom med en lang og saglig udredelse[2] af forrige Dages Visdom og Tidernes Tegn - Juleevangeliet er ikke doktordisputeret sammen, ej heller prædikenstuderet ud, men det er *sunget* ind i Verden. Sunget af Engle. Jul og Sang har hørt sammen fra første Færd af, saa sært og nøje og lifligt, som de hører sammen den Dag i Dag.

Naar Johannes filosoferer over "Ordet, der var i Begyndelsen, og var hos Gud, og var Gud", saa griber det ikke vore Hjerter, som naar Lukas barnligt fortæller om Englenes Viser og Faarene paa Marken, eller Matthæus lukker sin Billedbog op med Drømme og Stjerner. Lad Videnskaben opfinde Flyvemaskiner, helbrede Kræft og sammenstable de skiftende Filosofiers Korthuse, men naar Menneskehjertet skal helses og hæves, kom da til os, du Inspiration fra det høje!

*

Og helses og hæves skal Hjertet i Julen, saa sandt Kristendommen har taget den gamle hedenske Storfest ind til sit Hjerte og gennemglødet den med sin Guddomsvarme. Saa er Julen da det samme for os Kristne i Dag, som den blev det hin Nat for Betlehemshyrderne.

Den er ikke en Dato for Generalforsamling af Medlemmerne i Selskabet til gensidig Opvarmelse, men den aabenbarer sig stadig over os som en Gave fra Gud. Den hilser ogsaa os med sit "Frygt ikke!" uden at underbygge dette Opmuntringsraab med Henvisninger til Steinckes Sociallov og Folkenes Forbund og Forhøjelse af Svineleveringskontingentet til England; den tilsynger os dette "Frygt ikke", der er saa ubegrundet som kun den rene Lyrik tør tillade sig at være det. Thi Begrundelsen er, at os er i Dag en Frelser født, men ingen ved, hvad en Frelser er, og Tegnet, at et Barn er født og ligger i en Krybbe, er intet Tegn, saa sandt der til alle Tider er født uregulære Børn, som er blevet anbragt de mest akavede Steder. Men Julen bliver uhæmmet og ubekymret ved med at juble sin Sejerssang. Og Italienerne kaster Bomber ned paa Røde Kors i Abessinien, og Folkeforbundet stikker sin Køterhale imellem Benene og logrer med Tungen for Voldsherren, og i vort sorgløse fede gemytlige Land, hvor der aldrig sker noget ondt, brænder seks Børn inde paa et Loft i et lille lykkeligt Husmandssted ind under Jul - og vore Hjerter snøres sammen i Angst og Lede og Rædsel og Tvivl og Uforstand, men Julen møder os frisk og festlig som nyfalden Sne, i Aar som Aar efter Aar, Aarhundrede efter Aarhundrede, og synger ukuet og utvivlende "Frygt ikke! en Frelser er født jer; Ære være Gud i det højeste, Fred paa Jorden, i Mennesker

Velbehag”.

*

Bevæbnet med vor Salmebog gaar vi da frem, alt det i Møde, der vil tage Juleglæden fra os. Thi dér, i vor Salmebog, har vi Noderne opbevaret til den totusindaarige Betlehemshymne. Hvad var vor Jul uden Salmebogen? Oplæsning af Skriftstykker, højtidelige Prædikener, udpønskede Defensorater for Tilværelsens Hensigtsmæssighed, selvlavet Mennesketrøst, hvad er det altsammen værd over for den levende Englesang fra det høje og dens Genklang paa Jorden? Eller hvad siger jeg? Genklang? Det er Gud selv, der med smaa værdige Gammelmandsskridt tripper ud og hænger Lygten ud som Tegn til, at nu kan det begynde, denne Lygte, der skinner mellem de andre Himmellys som en lille Stjernesol, en Sol, der ikke blot skinner, men varmer, saa Ispropperne smelter i de frosne Menneskeøren, og de stive lammede Tunger tør op og begynder at røre sig, indtil Englenes Forsang følges af alle Menighedernes Festbrus, og Gud brummer med, saa det dirrer i Jordens Titusinder Kirkeklokker:

Det kimer nu til Julefest,
det kimer for den høje Gæst,
som steg til lave Hytter ned
med Nytaarsgaver: Fryd og Fred.

Og alt som vi synger, saa sker det for os selv: Vi forlader vor egen Verden af Potteskaar og brændte Vinger, af haabløse Ønsker og retfærdige og uretfærdige Krav, af Hovmod og Mismod, Tvivl og Vanraad, vi forlader det altsammen for saa at gaa med stille Sind,

som Hyrderne til Barnet ind,
med Glædestaarer takke Gud
for Miskundhed og Naadebud.

Og Ansigt til Ansigt med Barnet i Æselsstalden begynder vi at ane, hvad hans Frelsernavn betyder, saa sorgløst han ligger der og dier det unge fine Moderbryst, mens Spiltovet i Stjerneskaaret kaster Skyggen af et Kors hen over det lille sirligt svøbte Legeme. Dette bitte Stykke Ingenting dér, det er jo den Herre Kristus i Davids Stad. Han skal sidde som Dreng i Templet og lære de Lærde af sin Uskyld, han skal staa som ung Mand paa Bjerget og tale, saa Jorden ryster, han skal helbrede syge, læske lidende, opvække døde og lønnes med Justitsmordets Død. Paa ham skal al Verdens Djævelskhed blive aabenbar, og af ham en Kærlighed endnu større aabenbares. Dette Spædbarn er Verdens Frelser; for han skal vise Menneskeheden Gud. Naar Folkeforbundet er raaddent, naar Magterne, endnu med Tarmene hængende ud af Bugen efter de sidste Saar, laver til til nye Svinerier, naar den blinde Skæbne lader 6 uskyldige Børn hamre sig til Døde i Flammer et Par Alen fra deres Far og Mor, saa rystes vi Kristne vel; men vi rokkes ikke. For os har Djævelen engang

gjort sig saa vred, at hvor mange Troldeansigter han end siden skærer, har vi dog set hans værste; dér, paa Golgata, da en ørkentør, fortygget Tunge lallede Alverdens Fortvivlelse ud i det rystende: "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig", dér fejrede Ondskaben og Meningsløsheden saa stor en Triumf, at naar *den* kunde overvindes, har det onde for evigt mistet Giften i sin Brod.

Og den *blev* overvundet. Livet ebbede ikke ud i en Afmagt eller i en Forbandelse. "Fuldbragt", lød det et Øjeblik efter, og "Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand", endte det med, i Barnetillid til den Magt, der havde baaret hans Liv, i Troens Sejr. Og den Magt løftede sit Kongesegl Paaskemorgen og satte det paa hans Værk.

*

Saa vil der da en Dag gaa Dom over de Magtbryndere og Fummelfingre, der spiller Satan Verdensspillet i Hænde. Og Børnene, som Røg og Flamme kvalte - aah Gudskelov, at Jesus har vist os, Gud er til! De knæler nu for Guds Trone med aabne frie Ansigter og synger: "Ære være Gud i det højeste! Han gør alle Ting vel."

Ja, han har vist os Gud.

Velan min Sjæl, saa vær nu glad
og hold din Jul i Davids Stad,
ja, pris din Gud i allen Stund
med liflig Sang af Hjertens Grund.

Han har vist os Gud. Alt andet i Verden - nej, ikke Solnedgangen, ikke Snefnugs Dans, ikke Sivenes Drømme og de nøgne Grenes Poesi, ikke Barnets Haand i din og den unge Kvindes Bryst, ikke Mors Bøn og Kunstnerens højeste Øjeblikke, men saa meget andet i Verden viser bort fra Gud, og en Del saa godt som beviser, at han ikke er til. Jesus Kristus alene er "vor Vej til Livet". Grænseløst afhængige er vi af hans Autoritet; takket være ham og ham alene sker det, at

godt kan vi nu ved Nattetid
kende som Børn vor Fader blid.

*

Det er Julemorgen. Endnu hænger Klokkernes Efterklang i Vinterens Luft. Snart er Højtiden rejst fra os, Vinteren forbliver. Derfor beder vi saa mindelig, om Julen maa blive os god, saa den, naar den er draget af Gaarde, har efterladt os noget til at trodse Vinteren med. *Den* danske Juledigter, hvem de højeste Syner betroedes, kendte stærkere end de fleste til Angsten for en mislykket Jul. Hør blot, hvor han trygler Englene:

Udbære vor Jul ej nænner I
derpaa tør nok vi lide?
o, ganger dog ej vor Dør forbi!
os volder ej den Kvide!

Ja, tilsidst finder han paa som en fortvivlet Mor, der vil blødgøre en Tyran, at række de smaa Børn frem og udmale for Englene, hvad for en Herlighedsfest de kan berede disse Puslinger, hvis de bare vil det, ja, de kan faa Vorherre til selv at byde Guds Fred til alle, smaa og store, som higer efter den.

O, maatte vi kun den Glæde se,
før vore Øjne lukkes!
da skal, som en Barnemoders Ve
vor Smerte mildt bortvugges;
vor Fader i Himlen, lad det ske:
lad Jule-Sorgen slukkes!

Som en Barnemoders Ve! Hvor maa den Mand have enten ikke haft Begreb om Fødsel eller kendt til aandelig Lidelse. Jeg holder paa det sidste. Om han skulde gaa Glip af Juleglæden, det var ham som at miste Livet, det var ham at dø i Helvedes Kval. Og hvad er da Juleglæden? Gaver og Sammenkomster, Sentimentalitet og megen Ædelse, udmærket, udmærket!

Ogsaa Jordelivets Toner
kan Guds Engle glædes ved,

kvad Ingemann. Men den kristne Juleglæde, det kristne *Glædelig Jul* er Ønsket om intet mindre end at faa fat i Tonen fra Himlen, som Englene sang først for Markens Hyrder, og som siden har lydt skønt fra Sjæl til Sjæl og fra Slægt til Slægt, det er Ønsket om, at vi i enkelte livbærende Øjeblikke allerede her i Taagernes og Taarenes Dale ”maa vorde Engle vi som de”, saa at ”Guds milde Ansigt vi kan se”, ja, se Guds Ansigt og se, at det er mildt og vil Mildhed.

I den Forstand ønsker jeg da alle, der læser mig, alle, der hører mig: Glædelig Jul, at De i denne Fest maa faa et Glimt at se af den Have, Guds Engle flyver i, og som Jesus for os oplukker, og dermed Del i den Glæde, som er den eneste, der aldrig kan mistes.

Kaj Munk.